

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/4147

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	30.12.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	19.11.2019
Teabevaldaja	OÜ Rail Baltic Estonia address: Endla 16, 10143 Tallinn e-posti aadress: info@rbe.ee
Vaide esitaja	MTÜ ARB address: Mardi talu, Pirgu küla, 79401 Raplamaa e-posti aadress: toimkond@avalikultrailbalticust.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 15.11.2019 edastas vaide esitaja OÜ Rail Baltic Estoniale (RBE) pöördumise, milles soovis kalkulatsioone kohalike peatuste maksumuste kohta. Lisaks märkis vaide esitaja, et esitatud teabenõude vastusena peaks RBE väljastama koopiad RBE ekspertide tehtud kalkulatsioonidest või keelduma näiteks põhjusel, et sellist kalkulatsiooni pole tehtud, on tehtud kuid pole säilinud või sellele on kehtestatud juurdepääsupiirang.
2. 18.11.2019 vastuses vaide esitaja pöördumisele teatas RBE, et loeb vaide esitaja pöördumise selgitustaotluseks ning on sellele juba varasemalt vastanud.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas RBE tegevuse peale teabenõudele vastamisel Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Osühing Rail Baltic Estonia (RBE) ei ole selgelt vastanud 15.11. esitatud teabenõudele kohalike peatuste maksumuse kalkulatsioonide väljastamise kohta. Nende vastusest ei selgu, kas peaministri ja ministri sõnavõttudes esitatud arvamete aluseks olev dokument on neil olemas või ei ole ning kas selle on seatud juurdepääsupiirang.

Palume kohustada RBE-d vastama dokumentide olemasolu, puudumise, juurdepääsu piiramise ja koostaja ning koostamise aja kohta. Samuti palume kontrollida juurdepääsu piirangu seaduslikkust ning juhul kui olemasoleva dokumendi väljastamiseks puudub seaduslik alus, kohustada RBE-d meie poolt küsitud dokumendid väljastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Käesolevaga edastame vastused Andmekaitse Inspeksiooni 27.11.2019 esitatud järelepärimises nr 2.1.-3/19/4147 toodud küsimustele:

- 1. Rail Baltic Estonia OÜ valduses Erasiku 27.08.2019 ja 15.11.2019 päringutes esitatud kalkulatsioonid ei ole.*
- 2. –*
- 3. Kuna Erasiku poolt viidatud päringud ei vasta teabenõude tunnustele, kuid Rail Baltic Estonia OÜ soovis päringule vastata, ei ole Rail Baltic Estonia OÜ keeldunud teabenõuet täitmast, vaid esitas vastuse päringule analoogselt selgitustaotlusele esitatava vastusega.*
- 4. Kuigi Erasiku poolt viidatud päringud ei vasta oma sisult sellise selgitustaotluse tunnustele, millele Rail Baltic Estonia OÜ-l laieneks vastamiskohustus (Rail Baltic Estonia OÜ hinnangul on MSVS § 2 lg 2 koosmõjus MSVS § 2 lg 5 mõte anda aru juba kasutatud või kindlalt tulevikus kasutatavate riigieelarveliste vahendite kasutamise kohta), lähtus Rail Baltic Estonia OÜ Rail Baltica projekti elluviimisel avatuse ning läbipaistvuse põhimõtetest ning vastas esitatud päringule analoogselt selgitustaotlusele vastamisega.*
- 5. Erasik esitas samasisulised päringud 27.08.2019 ja 15.11.2019. Rail Baltic Estonia OÜ vastas Erasiku 27.08.2019 päringule 25.09.2019.*
- 6. 25.09.2019 vastus on manustatud (vt lisa 1)*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Kui aga vastamine eeldab selgituste andmist ning vastamiseks on vaja vastus alles koostada ehk teave dokumenteerida, siis selline pöördumine loetakse selgitustaotluseks, mille üle puudub inspeksioonil järelevalvepädevus. Kui teabevaldajal ei ole vaide esitaja soovitud dokumente ning teabevaldaja soovib küsitud osas anda selgitusi, siis ei tee see veel teabenõuet selgitustaotluseks. Sellisel juhul tuleb keelduda teabenõude täitmisest ning edastada vajalikud/soovitud selgitused märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduses sätestatud korras.

Vaidele lisatud dokumentidest nähtub, et vaide esitaja on 15.11.2019 RBE-le edastatud pöördumises märkinud järgmist: „*Palun väljastage kalkulatsioon, mille alusel ühe kohaliku peatuse hinnaks on 2 mln eurot. <https://parnu.postimees.ee/6762806/rail-balticu-raudteele-plaanitakse-parnumaal-viis-peatust>. Palun väljastage kalkulatsioon, mille alusel väitis 16.01.2017 Jüri Ratas riigikogus, et ühe kohaliku peatuse hinnaks on 10 mln eurot.*

Minu pool esitatud teabenõude vastusena peaksite väljastama koopiaid RB ekspertide tehtud kalkulatsioonidest või keeldumise näiteks põhjusel, et sellist kalkulatsiooni pole tehtud, on tehtud kuid pole säilinud või sellele on kehtestatud juurdepääsupiirang.“

Eeltoodust tulenevalt on vaide esitaja 15.11.2019 pöördumises sõnaselgelt soovinud dokumentide koopiaid. Seega ei saa Andmekaitse Inspeksioon nõustuda RBE-ga selles, et vaide esitaja pöördumine ei vasta teabenõude tunnustele, mistõttu luges RBE oma 18.11.2019 vastuses vaide esitaja pöördumise selgitustaotluseks ning keeldus vastamisest põhjusel, et esitatud pöördumisele on varasemalt juba vastatud. Isegi kui asuda seisukohale, et 27.08.2019 vaide esitaja pöördumisest, mis oli pealkirjastatud „Teabenõue“, ei saanud RBE aru, et vaide esitaja soovis dokumente, mis on küll kaheldav ning vastas vaide esitaja pöördumisele kui selgitustaotlusele, mis väärrib tunnustust, siis 15.11.2019 pöördumises küsis vaide esitaja dokumentide koopiaid, mida ei saa kuidagi käsitleda selgitustaotlusena. Eeltoodust tulenevalt on RBE lugenud vaide esitaja 15.11.2019 esitatud pöördumise ekslikult selgitustaotluseks, millega on rikkunud avaliku teabe seadusest tulenevat teabenõuetele vastamise korda.

Kui RBE-l vaide esitaja soovitud kalkulatsioone ei olnud (mida RBE on oma vastuses inspeksiooni järelepärimisele kinnitanud), siis oli RBE-l võimalik tulenevalt AvTS § 23 lg 1 punktist 2 keelduda teabenõude täitmisest. Siinkohal pean vajalikuks selgitada, et kuna RBE puhul on tegemist eraõiguslikust isikust teabevaldajaga, siis RBE-l ei ole kohustust teabenõuet edastada pädevale teabevaldajale (AvTS § 21 lg 3) ka juhul, kui ta teab, kes soovitud teavet valdab.

HMS § 5 lg 2 sätestab, et haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Kuigi teabenõude lugemine selgitustaotluseks ei olnud õiguspärane ning RBE ei ole vaide esitajale selgitatud, et RBE-l ei ole vaide esitaja soovitud kalkulatsioone, ei tee inspeksioon HMS § 5 lg-st 2 ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt RBE-le siiski ettekirjutust vastata täiendavalt teabenõudele ja põhjendada keeldumist. Küll aga tuleb RBE-l edaspidi tähelepanelikumalt järgida AvTS-s sätestatud nõudeid ning teabenõuetele vastamisest keeldumise korral põhjendada keeldumist selgelt ja arusaadavalt, sh ka seda, kas tema valduses on soovitud dokumendid või ei. Lisaks märgin, et ka selgitustaotluste puhul tuleb vastata kõigile küsimustele selgelt ja arusaadavalt, sh ka seda kas soovitud dokumendid on teabevaldaja valduses, kui seda on küsitud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel